

Eksamen i norsk 2014 – Ein smak av Noreg / En smak av Norge

Posted By [Rune Kaino Nikolaisen](#) On 21. mai 2014 @ 09:02 In [Skole](#) | [No Comments](#)

Forberedelsesheftet til eksamen i norsk 2014 har temaet «Ein smak av Noreg» (merkelig nok ikke oversatt til bokmåll).

Gjennom forskjellige tekster blir du oppfordret til å tenke over hva som er typisk norsk.

Please unngå floskelen om at det er typisk norsk å være god, da spyr jeg.

Ein smak av Noreg

Denne delen inneholder kun et maleri av **Theodor Kittelsen**, Nøkken malt i 1892. Til bildet hører følgende tekst med:

Tåka ligger tett over et lite tjern. En mørk skikkelse (nøkken) stiger opp av vannet. Bare hodet med to lysende øyne er synlig.

[Theodor Kittelsen](#) ^[1] er kanskje aller mest kjent som eventyrillustratør. Det er han som satte preg på nordmenns forestillinger om troll og andre vesen, deriblant [nøkken](#) ^[2].

Nøkken er et ondskapsfullt vesen som forsøker å lokke mennesker ut i vannet. Den kan ta forskjellige former, men Kittelsens gjenskaping ligger nok lengst fremme i hjernebarken til alle nordmenn.

Ting vi liker med dette samfunnet

[Are Kalvø](#) ^[3] er en forfatter og satiriker som **alle norsklærere elsker**, i alle fall virker det slik. Nå er ikke jeg norsklærer, men det skulle ikke forundre meg om en av grunnene er at han skriver forståelig, morsomt og attpåtil på **nynorsk**.

Teksten «Ting vi liker med dette samfunnet» er hentet fra [Aftenposten](#) ^[4] og publisert i etterkant av [terrorangrepet på regjeringskvartalet](#) ^[5] og [AUFs sommerleir på Utøya](#) ^[6]. Den gir en rekke utsagn fra «venner» av Are Kalvø om hva man setter pris på med det norske samfunnet.

Og akkurat denne sammenhengen mellom [Anders Behring Breivik](#) ^[7] sin terroraksjon og Are Kalvøs tekst er ganske sikkert essensielt viktig å **vektlegge**. Du bør lese artikkelen [Vi har gjenoppdaget fellesskapet](#) ^[8] (publisert i Aftenposten 2. august 2011) som forklarer hvordan Kalvø **traff en nerve i det norske folk**.

Et godt eksempel på hvordan en oppgave tilknyttet denne tematikken kan se ut, finner du i den nettbaserte læringsressursen til [samfunnsfagverket Ny Agenda fra Cappelen Damm](#) ^[9]. Jeg siterer:

Les avisoppslagene under. Finn fram til fem ting du synes er fint med det norske samfunnet.

Les 2–3 av kommentarene til Kalvøs liste og andres tilføyinger fra kjente personer. Hva tror du disse mener med at vi har "gjenoppdaget fellesskapet", og at "vi har flere ting som binder oss sammen enn det som skiller oss" i Norge?

Her er fire av de mest populære tingene ved det norske samfunnet fra Aftenposten 6.08. 2011:

- At et terrorangrep utløste et rekordsalg av blomster – ikke våpen.
- At nasjonaldagen blir feira med barmetog, barneleikar og skulekorps.
- At politiet vanligvis ikkje har våpen.
- At ungane våre ikkje må gå gjennom ein matelldetektor før dei skal inn på skulen.

Velg to utsagn og forklar hvorfor du likte dem godt.

Du finner en rekke andre «favoritter» i artikkelen [Dette liker vi aller best med samfunnet vårt](#) ^[10].

Stormblåst

Jeg sitter igjen med en svak følelse av at de som har laget teksteftene hadde behov for å **«sprite opp»** teksteftene med en annen smak av Norge enn de fleste forventer. Som alltid er mesteparten av innholdet i teksteftene til de grader politisk korrekt, forventet og snilt. Da passer det greit å flette inn litt [black metal](#) ^[11].

[Dimmu Borgir](#) ^[12] er et norsk black metal-band som er en **populær eksportartikkel** til utlandet. Kanskje mer enn de fleste liker å tenke på, selv om jeg neppe antar at de «mørke» sider ved denne musikken ikke skal tematiseres i særlig grad (kort sagt: Ikke fortell sensor om din eventuelle fascinasjon for Varg Vikernes, satanisme osv.).

Siden Utdanningsdirektoratets hefte viser til artikkelen [Halehelt Furonymous](#) ^[13] (tittelen har sammenheng med at flyselskapet Norwegian var på jakt etter nye halehelter) i Dagbladet, antar jeg at hovedvekten kan legges på det faktum at **black metal er blitt allment akseptert og noe mange forbinder med Norge**:

Norwegian og Black Metal er uløselig knyttet sammen, på samme måte Norge også konnoterer laks, olje, fjell og fjorder.

Dimmu Borgir - Stormblåst 1996

YouTube

0:00 / 6:17

Det nytter jo fint lite å bare lytte til musikken for å få med seg teksten til Dimmu Borgirs trudelutt Stormblåst – du er nødt til å lese teksten.

Faktum er vel at sangen er den rene **hyllesten til det norske landskapet** og samtidig vekker erindringer om en tidligere kultur som var **voldelig, mørk og angstspredende** (vikingetiden?). Eller hvordan vil du tolke sangteksten?

Hva er typisk norsk for deg?

Har du selv tenkt gjennom hva som er typisk norsk? I første omgang tenker du sikkert på ting som brunost, ostehøvel, bunad, fjell og fjord. Men i denne delen av forberedelsesheftet forteller tre innvandrere om deres oppfatning:

Ismail Salad Elmi, kom til Norge fra Somalia i 1992

- Trygghet, køkultur og lovlidighet, mener Ismail Salad Elmi i artikkelen [Det er typisk norsk å...](#) [14]

Baba Danyagiri, kom til Norge fra Ghana i 1984

- Maten, klimaet og stillheten, mener Baba Danyagiri i den samme artikkelen som nevnt over.

Irene Kinunda, kom til Norge fra Kongo i 2006

- Nakne fjell og trær, emballasje med bilder og stillheten, mener Irene Kunda i artikkelen [Seierssangen](#) [15].

Tror du innvandrere eller utlendinger generelt har en lik oppfatning av hva som er **typisk norsk**? Det er vel neppe slik, akkurat som vi nordmenn neppe vil enes om hva som er typisk norsk. Gjør deg noen tanker om hva DU mener er typisk norsk, **tenk gjennom hvorfor du mener det du mener**.

LIKET

[Tor Jonsson](#) [16] forteller i novellen «Liket» (1949) om hvordan en bygd greier å **drive en gutt til selvmord**, og om hvordan forfatteren selv opplevde dette. [Bygdedyret](#) [17] står sentralt i historien.

Les disse analysene:

<http://www.skoleforum.com/stiler/analyse/det.aspx?id=1694> [18]

<http://folk.uio.no/ionv/norsksider/liket.htm> [19]

<http://eiram.no/html/skriblerier/liket.html> [20]

<http://chrwolf.blogspot.no/2010/09/tolkning-av-liket.html> [21]

Dette ønsker kjendisene seg til jul

Denne artikkelen sier meg fint lite, kanskje bortsett fra at nordmenn (og kjendiser spesielt) har **forbruksvarer i overflod** og i større grad enn tidligere ønsker seg **immaterielle** goder (fred på jord, snø, god helse). Kanskje poenget med artikkelen er å vise at norske kjendiser er «down to earth» og ikke så forskjellig fra oss andre vanlig dødelige?

Kom gjerne med innspill i kommentarfeltet nedenfor dersom du har gode ideer.

Ja til nynorsk!

Leserinnlegget fra **Nynorskelskar** (17) er et varmt forsvar for nynorskens plass i det norske samfunn generelt og skoleverket i særdeleshett.

Skribenten mener at dersom man toner ned sidemålet i skolen, så vil språket etter hvert få problemer med å overleve, selv om mange dialekter i Norge er mer likt nynorsk enn bokmål.

Vel, jeg er erklært **motstander av at Norge har to sidestilte skriftspråk**, så jeg gidder ikke argumentere mot Nynorskelskar. Det kan du få gjøre selv.

Bismaken av Norge

Denne delen synes jeg personlig er interessant. Som oftest får vi alltid høre at Norge er **verdens beste land å bo i** og at alt er fryd og gammen. Dessverre er neppe emner som «[oljeimport fra Ekvatorial-Guinea](#) [22]», «[rumenere som jobber for lusedønnen hos irske steinleggere](#) [23]», «[norsk sjokolade med etiske utfordringer](#) [24]» og «[menneskehandel og slavearbeid i Norge](#) [25]» egnet til å engasjere norske eksaminister, frykter jeg.

Ikke misforstå, dette er emner som man **sikkert bør fokusere på**. Dog finnes det vel andre emner som ligger nærmere hverdagen til en 10. klassing? Det kan være emner som **drop-out fra skolen, arbeidsløshet, barnefattigdom, naving, landbruksopprør, fremtidsusikkerhet**. Listen er lang, men det er sikkert best for den politiske korrektheten å fokusere på problemer som har med utlandet å gjøre...

Rocky

Rocky er en [svensk tegneserie](#) [26]. Seriestripen vi får presentert i forberedelsesheftet er ikke akkurat lett tilgjengelig og forståelig. Kanskje derfor Utdanningsdirektoratet forklarer hele stripen med følgende tekst:

Rocky og en kamerat sitter og spiser på en restaurant i Bergen. De peker på og snakker om en som heter Frode.

I første rute hvisker Rocky til kameraten sin: «Det här är en av Norges rikaste städer, men det är i och för sig alla Norges städer ... Frode där är serietecknare som oss, man han tjänar 25 miljoner om året!»

I andre rute svarer kameraten: «Men en vanlig fralla kostar ju 55 spänn, så kanske inte räcker så långt här ...» Rocky svarer: «Nä, han är en av Bergens fattigaste personer! Han går på soc!»

I tredje rute sier Rocky videre til kameraten: «Att åka till Norge är som att vara världens rikaste man, som åker till en annan planet där alla er rika! – Åh! Här känner jag mig hemma! – Så köper man en Cola, då kostar den en miljon!»

I fjerde rute fortsetter Rocky: «För alla är oändligt mycket rikare, så Bill Gates får gå och samla tomburkar!» Kameraten svarer: «Men då är ju panten hundra tusen per burk!»

Tror jeg foreløpig avventer hva andre får ut av denne historien, mulig jeg er for tett i pappen til å forstå «**den dypere meningen**».

I Norge triller de gjerne barnevogn

Artikkelen er enkel og grei. Den er en **hyllest til likestillingen** i Norge og forteller at «endelig» kan også utenlandske menn gjøre det de aller helst vil, nemlig være sammen med sine barn.

Artikkelen fra 2006 har som undertittel «Noen menn fra konservative, muslimske kulturer blir påvirket av livet i Norge». Igjen er det vel den norske **selvgodheten** som slår gjennom? Ja, vi er alle for likestilling, men det er jo liksom litt ekstra hyggelig når ellers «slemme» konservative muslimer finner ut at det jo er best i Norge, right?

Du aner kanskje at jeg er generelt skeptisk til tekster og hefter som Utdanningsdirektoratet presenterer i forbindelse med eksamen. Tekstene er **sjelden tilpasset ungdom** over det ganske land, jeg er i alle fall 100% sikker på at elevene ved min bygdeskole gir **blaffen** i om muslimske menn kjører barnevogn og drikker cafe latte på Grønland.

Tja, kanskje fikk du noe ut av mine skriblerier? Husk at jeg ikke er norsklærer og helst legger vekt på at du bruker litt mindre tid på å lete opp linker, kilder og annen informasjon. Tankene om innholdet får du gjøre selv, men **drit i den politiske korrektheten**, er du snill.

Liker

[27]

Article printed from Runes verden: <http://www.runenikolaisen.com>

URL to article: <http://www.runenikolaisen.com/skole/eksamen-i-norsk-2014-ein-smak-av-noreg-en-smak-av-norge/>

URLs in this post:

- [1] Theodor Kittelsen: <http://www.theodorkittelsen.no/>
- [2] nøkken: <http://no.wikipedia.org/wiki/N%C3%B8kk>
- [3] Are Kalvø: <http://www.arekalvo.no/alt-om-are>
- [4] Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/meninger/kommentarer/article4189155.ece>
- [5] terrorangrepet på regjeringsskvartalet:
http://no.wikipedia.org/wiki/Terrorangrepene_i_Norge_2011#Bombeangrepet_p.C3.A5_regjeringsskvartalet
- [6] AUFs sommerleir på Utøya: http://no.wikipedia.org/wiki/Terrorangrepene_i_Norge_2011#Massakren_p.C3.A5_Ut.C3.B8ya
- [7] Anders Behring Breivik: http://no.wikipedia.org/wiki/Anders_Behring_Breivik
- [8] -Vi har gjenoppdaget fellesskapet: <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article4189935.ece>
- [9] samfunnsfagverket Ny Agenda fra Cappelen Damm: http://nyagenda.cappelendam.no/c84019/tekstoppgave/vis.html?tid=830724&strukt_tid=84019
- [10] Dette liker vi aller best med samfunnet vårt: <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article4192527.ece>
- [11] black metal: http://no.wikipedia.org/wiki/Black_metal
- [12] Dimmu Borgir: http://no.wikipedia.org/wiki/Dimmu_Borgir
- [13] Halehelt Euronymous: <http://www.dagbladet.no/2012/03/30/kultur/debatt/musikk/halehelter/svartmetall/20910936/>
- [14] Det er typisk norsk å...: <http://www.adressa.no/nyheter/trondheim/article7622543.ece>
- [15] Seierssangen: <http://www.dagbladet.no/2011/11/23/magasinet/musikk/flyktninger/forestillinger/19131949/>
- [16] Tor Jonsson: http://nbl.snl.no/Tor_Jonsson
- [17] Bygdedyret: <http://nn.wikipedia.org/wiki/Bygdedyret>
- [18] <http://www.skoleforum.com/stiler/analyse/det.aspx?id=1694>: <http://www.skoleforum.com/stiler/analyse/det.aspx?id=1694>
- [19] <http://folk.uio.no/jonv/norsksider/liket.htm>: <http://folk.uio.no/jonv/norsksider/liket.htm>
- [20] <http://eiram.no/html/skriblerier/liket.html>: <http://eiram.no/html/skriblerier/liket.html>
- [21] <http://chrwolf.blogspot.no/2010/09/tolkning-av-liket.html>: <http://chrwolf.blogspot.no/2010/09/tolkning-av-liket.html>
- [22] oljeimport fra Ekvatorial-Guinea: <http://www.framtiden.no/201304266090/aktuelt/bedrifters-samfunnsansvar/vi-oker-oljeimporten-fra-ekvatorial-guinea.html>
- [23] rumenere som jobber for luse lønn hos irske steinleggere:
http://www.dagbladet.no/2013/06/01/nyheter/asfaltmafiaen/slavearbeid/travellers/organisert_kriminalitet/27304206/
- [24] norsk sjokolade med etiske utfordringer: <http://www.nrk.no/verden/--barnearbeid-bak-norsk-sjokolade-1.7044340>
- [25] menneskehandel og slavearbeid i Norge: <http://www.tv2.no/nyheter/innenriks/krim/menneskehandel-i-norge-ute-av-kontroll-2996976.html>
- [26] svensk tegneserie: [http://no.wikipedia.org/wiki/Rocky_\(tegnserie\)](http://no.wikipedia.org/wiki/Rocky_(tegnserie))
- [27] Image: [mailto:?](mailto:)
- subject=Eksamen%20i%20norsk%202014%20E2%80%93%20Ein%20smak%20av%20Noreg%202F%20En%20smak%20av%20Norge&body:%20http%3A%2F%2Fwww.runenikolaisen.com%2Fskole%2Feksamen-i-norsk-2014-ein-smak-av-noreg-en-smak-av-norge%2F**